

Sähköisen arkistoinnin palvelu – keskeiset käsitteet

Termi	Selitys
Aineistopoiminta	Siirrettävä kokonaisuus poimitaan tavallisesti yhdestä tai useammasta tietolähteestä (esimerkiksi tietojärjestelmä). Aineistopoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa on tärkeää tunnistaa keskeiset, ennalta määritellyt tietoyksiköt. Poiminta voi perustua myös kokonaan tai osin määrittelyyn, jota viranomaisen hyödyntää jo jossain säännöllisessä tai lakisääteisessä tiedonsiirrossa tai -luovutuksessa.
Data-aineisto	Data-aineisto on se siirrettävän kokonaisuuden osa, joka sisältää itse datan. Kts. myös datakooste ja oheisdokumentaatio.
Datakooste	Data-aineisto voi koostua useista datakoosteista (yleensä tiedostoja), joissa tieto esitetään määrämuotoisessa rakenteessa niin, että sitä voidaan käsitellä koneellisesti. Kts. myös data-aineisto ja oheisdokumentaatio.
Diaariaineistot	Diaariaineistot ovat digitaalisessa muodossa olevia asian ja asiakirjojen rekisteröintitietoja. Diaariaineistoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä aineistoja, jotka eivät ole SÄHKE2-muotoisia.
Kontekstimetatiedot	Siirtopakettia koskeva metatieto, joka tunnistaa ja kuvailee siirtopaketin sisältämän tietoaineiston ja sitoo siinä syntyvän kuvailukokonaisuuden siirtopakettiin, ja jonka siirtäjä täyttää siirtokäyttöliittymässä.
Kuvailu, arkistokuvailu	Arkistokuvailu on tietoaineiston kontekstia, sisältöä ja rakennetta sekä hallintaa ja käsittelyä koko sen elinkaaren ajan kuvaavaa metatietoa. Arkistokuvailulla tarkoitetaan myös tuon metatiedon tuottamista. Arkistokuvailun avulla varmistetaan tietoaineiston käytettävyyttä (todistusvoimaisuus, käyttöön saaminen yms.) myös arkistoinnin jälkeen eli tietoaineiston uudelleen käytön aikana.
Metatietolomake	Tiettyjä siirrettäviä aineistoja koskeva kuvailutietolomake. Tiettyjä siirrettäviä aineistoja koskeva lomake, jota voi hyödyntää aineistokuvailun työkaluna.
Metatietovaranto	Tietoaineistoja ja niiden konteksteja kuvailevien sekä tietoaineistojen elinkaarihallintaa tukevien ja dokumentoivien metatietojen kokonaisuus. Kansallisarkistoon siirrettyjen tietoaineistojen metatietovaranto on AHAA-järjestelmä.
Oheisdokumentaatio	Oheisdokumentaatioissa kuvataan siirrettävän aineiston syntykonteksti, sen käyttötarkoitus ja tietosisällön muodostuminen sekä datakoosteiden väliset suhteet ja rakenteet. Kts. myös data-aineisto, datakooste.
Rakenteinen data	Siirrettävä tietoaineisto, joka on rakenteistettu määrämuotoisesti niin, että sitä voidaan käsitellä koneellisesti. Rakenteiset tietoaineistot - siirtorakenteessa voidaan siirtää XML-, CSV- ja JSON-formaateissa olevia rakenteisia tietoaineistoja.
Riskiarviolomake	Riskiarvioinnin tavoitteena on kartoittaa riskejä, jotka liittyvät alkujaan

	digitaalisten tietoineistojen pitkäaikaiseen tai pysyvään digitaaliseen säilyttämiseen ja arkistointiin.
Seulontapäätös	Seulontapäätös on Kansallisarkiston arvonmääritys- ja seulontapalvelun tekemä päätös, jossa määrätään arkistolain (831/1994) mukaisesta asiakirjatietojen pysyvästä säilyttämisestä ja/tai säilytysmuodosta.
Siirrettävä aineisto	Siirtäjän tunnistama aineistokokonaisuus, joka on arkistolain nojalla määrätty pysyvään säilytykseen.
Siirron ohjaaja	Kansallisarkiston edustaja, joka toimii siirron ensisijaisena yhteyshenkilönä ja avustaa siirtoprosessissa.
Siirtoerä	Siirrettävästä aineistosta koostettava yksittäinen siirrettävä kokonaisuus. Aineisto voidaan siirtää yhdessä tai useammassa siirtoerässä. Siirtoerät määritellään siirtosuunnittelun yhteydessä. Siirtoerä voi jakaantua yhteen tai useampaan siirtopakettiin.
Metatietotunnus	Kansallisarkiston siirtäjälle toimittama yksilöivä tunniste, joka ohjaa siirtoerään kuuluvien siirtopakettien metatiedot osaksi oikeaa kuvailukokonaisuutta Kansallisarkiston metatietovarannossa. Tunniste on (esimerkiksi) muotoa 3222566740.
Siirtoerän tunnus	Tunnus on muotoa TransferOID < urn:oid:1.2.246.582.200.1.732796979479404868397871332868824270 23 >. Tunnus syntyy siirtoerälle siirtopakettien kontekstimetatietojen hyväksymisen jälkeen. Siirtoerän tunnus ohjaa paketin yhdessä siirtopaketin yksilöllisen tunnisteiden kanssa osaksi oikeaa kuvailukokonaisuutta Kansallisarkiston metatietovarannossa.
Siirtopaketti	Koostettu siirtoerä paketoitua siirtoa varten yhdeksi tai useammaksi TAR-tiedostoksi, eli siirtopaketiksi.
Siirtopaketin allekirjoitusavain	SÄHKE2-siirtopaketin alkuperäisen lähettäjän (siirtäjä) todentava digitaalinen varmenne. Suositeltava käyttää SÄHKE2-siirtopaketissa.
Siirtopaketin tunnus	Siirtopaketin yksilöivä nimi. Siirtäjä määrittelee tunnuksen siirtopaketille SAPA-siirtokäyttöliittymässä kontekstimetatietojen luonnin yhteydessä.
Siirtosopimus	Siirtäjä ja Kansallisarkisto sopivat siirrosta, säilytyksestä tai arkistoinnista sekä tietopalveluvastuista siirtosopimuksessa.
Siirtosuunnitelma	Siirtäjä laatii aineistolle siirtosuunnitelman, jossa on täsmennetty aineisto, siirron aikataulu sekä muut aineiston kannalta oleelliset tiedot. Siirtosuunnitelma käydään läpi siirtäjän ja Kansallisarkiston kesken.
Siirtokäyttöliittymä	Kansallisarkiston selainpohjainen asiakasliittymä aineistojen metatietojen luomiseen ja online-siirtoihin. Siirtokäyttöliittymä toimii SAPA-alustalla.
Siirtäjä	Organisaatio, joka siirtää aineistoja Kansallisarkistoon.
Tietoineisto	Asiakirjoista ja muista vastaavista tiedoista muodostuva, tiettyyn viranomaisen tehtävään tai palveluun liittyvä tietokokonaisuus.